

SSCB ile Doğu ve Orta Avrupa'daki sosyalist ülkelerin dağılması en fazla Almanya ve Türkiye'yi etkiledi. Bu dağılma olmaksızın bu iki ülkenin sonraki yıllardaki yükselmesi mümkün değildi.

Demokratik Almanya Cumhuriyeti (DAC) sosyalizmden önce ve sonra yoktur ve ortadan kalkması bu ülkede bulunan Kızıl Ordu'nun gösterilere ve çözülmeye karışmamasıyla mümkün oldu. SSCB diğer sosyalist ülkelerdeki gelişmelere eskiden (1956'da Polonya ve Macaristan, 1968'de Çekoslovakya) yaptığının tersine müdahale etmeyeceğini açıklamıştı. Polonya'da rejim sıkıyönetim ilan edilmiş olmasına rağmen sallantılı durumdaydı ve çözülme de bu ülkeden başlayarak hızla yayılacaktı.

DAC, Batı Almanya olarak da bilinen ülkeye katıldı ve yaşanan geçiş döneminin ardından eskiden bölgesel güç olan Almanya küresel bir güç haline gelecek, SSCB'nin dağılmasıyla kurulan ülkelerden birisi olan Rusya Federasyonu ile iyi ilişkiler geliştirerek yıllardır himayesinde yaşamış olduğu ABD ile sürtüşmeye başlayacaktı.

SSCB'nin dağılmasının en fazla etkilediği ikinci ülke Türkiye oldu. Türkiye'nin alt emperyalist ülke konumuna yükselmesi SSCB dağılmadan mümkün değildi denilebilir.

1991 sonrasındaki on yılda ya da Türkiye alt emperyalizminin ilk döneminde Türkiye Kafkaslar ve Orta Asya'da Rusya Federasyonu ile etkinlik mücadelesine girdi. 21. yüzyıl "Türk yüzyılı" olacaktı ve Turgut Özal'ın "200 milyonluk Türk dünyası"nda nüfusun büyük bölümü Azerbaycan, Kazakistan, Türkmenistan, Özbekistan, Kırgızistan ve Çin sınırları içindeki Uygurlar da sayılırsa burada yaşıyordu. Bu yıllarda Türkiye, ABD'nin tam desteğine sahipti. Bu destek politik çerçevedeydi; ekonomik yönü yoktu. ABD için ancak Türkiye bu alanda –Türk soydaşlar sayesinde- Rusya'nın yeniden etkinlik kurmasını engelleyebilir ve böylece petrol ve doğal gaz zengini bölgede denetim sağlayabilirdi.

Türkiye bu etkinlik mücadelesini kaybedecekti. Eskiden bulunmadığı alana girerek bazı kazanımlara ulaştı ama beklentileri amaçlarının çok gerisinde kalacaktı.

Azerbaycan üzerindeki etkinlik mücadelesi aydınlatıcıdır. 1990'lı yılların başlarında Rusya, Türkiye'yi Azerbaycan-Ermenistan çatışmasına karışmaması için uyaracak ve bu uyarı sonucu Türkiye sivillerin tahliyesi için Azerbaycan'ın istediği helikopterleri bile gönderemeyecekti.

1992'de Türkçü olan Elçibey devlet başkanı seçildi ve tipik bir kifayetsiz muhteris örneği olarak birdenbire uçuverdi. Petrol ticaretinde Rusya'yı dışlamaya, ABD'ye öncelik tanımaya yöneldi. 1993'te darbeye cumhurbaşkanlığından uzaklaştırıldığında yerine şimdiki Devlet Başkanı İlham Aliyev'in babası Haydar Aliyev geçecekti.

Tansu Çiller'in başbakan olduğu yıllarda Türkiye karşı darbe yapmaya kalktı ama başaramadı, Türk elçisi ülkeden kaçmak zorunda kaldı.

Haydar Aliyev SBKP Politik Bürosu'nda KGB'den sorumlu kişiydi ve Türkiye kiminle dans ettiğini biraz geç öğrenecekti.

Sonraki yıllarda Azerbaycan, Türkiye ile iyi ilişkilerini sürdürdü (Bakü-Ceyhan petrol boru hattının yapımı) ama Rusya'nın çıkarlarını daima önemli dikkate alacaktı. Rusya'nın mesajı açıktı: eski SSCB içindeki bölgede Rusya'nın çıkarlarını önemle dikkate almayan hiçbir yönetim ayakta kalmaz.

Türkiye Kafkasya'nın bir bölümünde İslam devleti kurmaya çalışan Çeçenleri destekleyecek ama sonuç alamayacaktı.

Türkiye'nin Irak'a ilk askeri müdahaleleri de SSCB'nin dağılması sonucu Ortadoğu'dan çekilmesi sonucu mümkün olmuştu. Rusya Federasyonu'nun bölgeye yeniden dönmesi Suriye'deki iç savaşla mümkün olacaktı.

Rusya'nın kendini toparlaması –esas olarak Putin'in devlet başkanlığı döneminde mümkün olmuştur- ve emperyalist bir güç olarak ortaya çıkması Türkiye'nin hareket alanını genişletti. AKP ile başlayan Türkiye alt emperyalizminin ikinci döneminde Türkiye, Kafkasya ve Orta

Asya'da etkinlik mücadelesi yerine Rusya ile iyi geçinmeye yöneldi. Bu sayede inşaat ve telekomünikasyon alanında çok sayıda ihale kazandı. Rusya ile ilişkileri düzeltip gerektiğinde birlikte davranmaya başladı. Rusya Akkayu nükleer santraliyle Türkiye'ye büyük sermaye ihracı yapacak, ek olarak iki ülke arasında petrol ve doğal gaz boru hatları kurulacaktı.

Türkiye, Suriye'de bazen Rusya ile birlikte davranarak ve bazen da takışarak gelişen askeri ve ekonomik gücüyle ABD ile Rusya arasından kendisine yol açacaktı.

SSCB dağılmasaydı Almanya ve Türkiye'nin bugünkü konumlarına ulaşmaları mümkün değildi.

20. yüzyıl sonunda başlayarak emperyalizmdeki değişmeyi, emperyalist ülkelerin çoğalmasını, Türkiye alt emperyalizminin doğması ve yükselmesini Rusya'yı dışlayan emperyalist sistem analiziyle anlayamazsınız.

1990-2000 dönemini Alt Emperyalizm ve Türkiye (2000) kitabında açıklamaya çalıştım.

Bu kitabı www.engerkinerkitaplar.blogspot.com adresinden pdf olarak bulabilirsiniz.

ABD yeni olarak Almanya ve Türkiye'nin Rusya ile petrol ve doğal gaz boru hatları projelerine katılan firmaları bu ortaklıktan çekilmeleri aksi durumda kara listeye alacağı konusunda tehdit ediyor.

Rusya'dan Ukrayna ve Polonya'yı devreden çıkararak deniz altından Almanya'ya ulaşan hat hedeflerden birisidir. Diğer hat ise Türkakım olarak bilinen ve Karadeniz'in altından geçen doğal gaz boru hattıdır. Türkakım 1 çalışmaya başlamış, Rus doğal gazını Türkiye üzerinden Avrupa ülkelerine götürecektir. Türkakım2 ise ambargo tehdidi sonucu şimdilik durmuştur.

Rusya Federasyonu iki ülkeyle, Almanya ve Türkiye olabildiğince iyi ilişki geliştirmeye çalışıyor. Bu ülkelerin NATO'dan çıkmasını beklemiyor ama işbirliği politikasıyla ABD'den olabildiğince uzaklaştırmaya çalışıyor. Her iki örnekte de başarısız olduğu söylenemez.

Büyük güçler arasında oynayarak kendine yol açabilmek için önce,

Birincisi; farklı güçlerin bulunması gerekir.

İkincisi; ülkenin farklı güçler arasında oynayabilecek ekonomik ve askeri kapasiteye sahip olması gerekir. Türkiye ve Almanya bu konuda ters özelliklere sahiptir: Almanya ekonomik olarak büyük bir güç, askeri olarak ise böyle değilken; Türkiye'nin askeri gücü ekonomik gücünün ilerisindedir.

Üçüncüsü; durumun uygun taktiklerle iyi değerlendirilebilmesi gerekir.

Başka bir yazının konusu olmakla birlikte emperyalizmde Lenin'den sonra değişen önemli bir özelliği belirtmek gerekir: gerideki bir emperyalist ülke sıçramalı bir gelişmeyle ilerdekine yetiştiğinde, bu aynı zamanda askeri güç olarak da yetişmek demektir. Gerideki ülkenin askeri gücü de gelişmezse, ilerdekine yetişmezse, yeniden paylanmış savaşı mümkün olamazdı.

Durum değişmiştir. Almanya'nın ekonomik gücü açıktır ama askeri gücü, Fransa ve İngiltere'ye göre geridedir. Askeri olarak bu ülkelere yetişmek için çaba gösterdiği de söylenemez. Tersine Trump'u kızdıracak kadar askeri gücünün geliştirilmesini önemsememekte, bu alanda harcamayı kısıtlı tutmaktadır.

Ordunun savaş tecrübesi askeri gücün önemli bileşenidir. Almanya ordusunun savaş tecrübesi azdır.